

Bestedingsvoorstel

Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)

1. Doel(en)

Welke doelen worden nagestreefd met het voorstel in termen van beoogde prestaties en effecten?

Het versnellen van de wederopbouw en het herstel van Oekraïne blijft een topprioriteit voor de EBRD in 2025, met de inzet om veerkracht en duurzaamheid te bevorderen in het licht van de aanhoudende, ongekende uitdagingen die worden veroorzaakt door de Russische oorlog. Gezien de intensiteit van de aanvallen en schade ter plekke, wordt de urgentie van wederopbouw vergroot: Oekraïne wil namelijk haar kritieke infrastructuur herbouwen, haar instellingen versterken en haar economie revitaliseren. Als we deze behoeften nu niet aanpakken, riskeren we de impact van de oorlog op de bevolking van Oekraïne te vergroten. Tijdige actie om inclusieve en duurzame wederopbouw te ondersteunen, is ook cruciaal om het land op het pad van economische stabiliteit en groei op de lange termijn te helpen zetten.

De aanpak van de Bank richt zich op de volgende belangrijke pijlers:

- Heropbouw van duurzame en inclusieve infrastructuur: de EBRD streeft ernaar om kritieke energie-, transport- en gemeentelijke diensten te herstellen door passend beleid te ondersteunen, de toegang tot veerkrachtige infrastructuur te verbeteren en een geschoolde beroepsbevolking te bevorderen die is uitgerust voor herstel.
- Versterking van financiële instellingen: door middel van financiering, technische samenwerking en beleidsdialoog ondersteunt de Bank de stabilisatie en modernisering van de financiële systemen van Oekraïne om liquiditeit te garanderen, investeringen aan te moedigen en toegang tot kapitaal mogelijk te maken voor bedrijven (met name MKB's) en individuen (huishoudens).

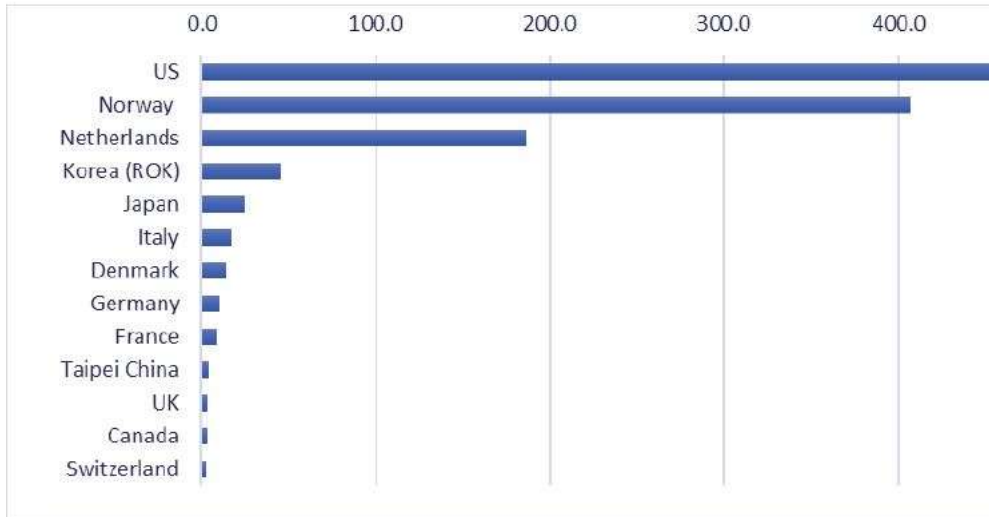
De inzet van de EBRD richt zich op verschillende prioriteiten binnen het Nederlands beleid ten aanzien van Oekraïne. In het Regeerprogramma kabinet-Schoof¹ is opgenomen dat Nederland Oekraïne politiek, militair, financieel en moreel actief en onverminderd zal steunen in tijd van oorlog, herstel en wederopbouw, zolang als dat nodig is. Hierbij wordt in het bijzonder het herstel van kritieke infrastructuur en wederopbouw, zoals op het terrein van energievoorziening genoemd. Water is hierbij een belangrijk thema, evenals landbouw en het ontwikkelen van het Oekraïense bedrijfsleven + betrekken NL bedrijfsleven.

De EBRD heeft verschillende projecten in kaart gebracht voor de jaren 2025, 2026 en 2027 die momenteel een financieringstekort kennen, zie de volgende tabel met projecten in 2025 en 2026 waarvoor donorbijdrages worden gevraagd (indicatief):

EUR (in miljoenen)	Beschrijving	Benodigde steun	(Waarvan) Technische assistentie	Totaal financieringstekort
1. Financiële instituties	Ongeveer 13 projecten die niet-gefinancierde portefeuillerisicodelingsfaciliteiten (PRS) bieden, waaronder de <i>Resilience and Livelihoods Guarantee</i> (RLG) van de EBRD, de <i>Energy Security Support Facility</i> (ESSF) en de <i>SME Competitiveness and Inclusion</i> (SMECI)-programma's, waardoor meer dan EUR 1,1 miljard aan nieuwe leningen aan	57	13	70

¹ [Regeerprogramma kabinet-Schoof](#) | [Publicatie](#) | [Rijksoverheid.nl](#)

	Oekraïense bedrijven mogelijk is.			
2-5. Duurzame infrastructuur		283	-	283
2a. Energie (soeverein/overheid): Ukrenergo	3 projects with Ukrenergo (total grant needs of up to €120m): (i) Ukrenergo Special Capital Structure Support (signed in 2023)- €40m (ii) Ukrenergo - safety structures (signed in 2022) - €30m (iii) Ukrenergo Resilience Support (new project, signing in 2025) - €50m	120	-	120
2b. Energie (soeverein/overheid): Ukrnafta	Ukrnafta Emergency Flexible Generation Support	70		70
3. Energie (privaat):	(i) Investerings om hernieuwbare energie te promoten door de ontwikkeling van zonne- en windenergiecentrales in Oekraïne (ii) Investerings om de bouw van batterij-energieopslagsystemen in Oekraïne te financieren.	48	-	48
4. Gemeentes	Ondersteuning van de levensomstandigheden en het menselijk kapitaal van kwetsbare bevolkingsgroepen door middel van investeringen in kritieke infrastructuurdiensten in verschillende gemeenten in Oekraïne, waaronder stadsverwarming, inclusief en koolstofarm openbaar vervoer, water en afvalwater, energie-efficiëntie in gebouwen en subsectoren voor vast afval.	35	-	35
5. Transport	(i) Ukraine Railways (€5m) (ii) Overslagterminals en intermodale logistieke faciliteiten (€5m)	10	-	10
6. Industrie, handel en agro-industrie	Subsidies en technische assistentie voor herstel en veerkracht van menselijk kapitaal, groene oplossingen, efficiënt gebruik van hulpbronnen en verbeteringen voor het milieu.	14	8	22
7. Multi-donor funds	SIF, Ukraine MDA, SBIF and A4EG (zie separate bijlage)	7	12	19

	Total	361	33	394																												
	Gezien de hoge Oekraïense noden ten aanzien van energie en de Nederlandse prioriteit binnen het Regeerakkoord om bij te dragen aan de kapotgeschoten energievoorziening van Oekraïne is het noodzakelijk om via de EBD bij te dragen aan de energievoorziening. Het is hierbij nuttig om enige flexibiliteit in acht te nemen ten aanzien van het kanaal, zodat op basis van de laatste inzichten (o.a. tijdlijn, grootste noden, draagt het bij aan private sector ontwikkeling van de energiesector) een keuze kan worden gemaakt, in goed overleg met de EBRD. Dit is in lijn met, en tevens ter versterking van de overige voorstellen op thema energie (zie CW3.1 formulier – energiesteun). Daarnaast is water een belangrijke prioriteit voor Nederland ten aanzien van de steun en wederopbouw aan Oekraïne, ook gezien de kennis en kunde van het Nederlands bedrijfsleven op dit gebied. Het zou om die reden ook passend zijn dat NL financieel bijdraagt aan het specifieke projectvoorstel ten aanzien van water en afvalwater onder nummer 4, ‘gemeentes’.																															
2. Beleidsinstrument (en)	Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om deze doelen te realiseren? De EBRD werkt veelal met donorgaranties. De Nederlandse bijdrages zijn nodig om voldoende financiering aan Oekraïne te kunnen garanderen. Chart 9: Composition of contributions³ to CRSF by donor partner, in €m <table><thead><tr><th>Donor Partner</th><th>Contribution (€m)</th></tr></thead><tbody><tr><td>US</td><td>400.0</td></tr><tr><td>Norway</td><td>380.0</td></tr><tr><td>Netherlands</td><td>180.0</td></tr><tr><td>Korea (ROK)</td><td>50.0</td></tr><tr><td>Japan</td><td>30.0</td></tr><tr><td>Italy</td><td>20.0</td></tr><tr><td>Denmark</td><td>15.0</td></tr><tr><td>Germany</td><td>10.0</td></tr><tr><td>France</td><td>10.0</td></tr><tr><td>Taipei China</td><td>5.0</td></tr><tr><td>UK</td><td>5.0</td></tr><tr><td>Canada</td><td>5.0</td></tr><tr><td>Switzerland</td><td>5.0</td></tr></tbody></table>				Donor Partner	Contribution (€m)	US	400.0	Norway	380.0	Netherlands	180.0	Korea (ROK)	50.0	Japan	30.0	Italy	20.0	Denmark	15.0	Germany	10.0	France	10.0	Taipei China	5.0	UK	5.0	Canada	5.0	Switzerland	5.0
Donor Partner	Contribution (€m)																															
US	400.0																															
Norway	380.0																															
Netherlands	180.0																															
Korea (ROK)	50.0																															
Japan	30.0																															
Italy	20.0																															
Denmark	15.0																															
Germany	10.0																															
France	10.0																															
Taipei China	5.0																															
UK	5.0																															
Canada	5.0																															
Switzerland	5.0																															
3. A. Financiële gevolgen voor het Rijk	Welke financiële gevolgen heeft het voorstel voor de Rijksbegroting? Bijdrage in 2026: EUR 30 miljoen incidenteel Gebaseerd op de NL fair share en in lijn met eerdere NL bijdragen aan de EBRD en bovenstaande tabel met EBRD noden en het feit dat de energienoden enkel groter worden door recente aanvallen in Oekraïne, is het voorstel om EUR 35 miljoen bij te dragen via de EBRD. Zie onderaan het totaal overzicht van de NL donorsteun via de EBRD in het kader van Oekraïne. In 2022 was de NL steun EUR 74,5 miljoen, in 2023 EUR 85 miljoen en in 2024-2025 (tot aan nu) EUR 59,5 miljoen. Aangezien het voor steun aan de energiesector van belang is om (ook) in lange(re) termijn zekerheid te voorzien – steun aan de energiesector voor de winter van 2026 moet nu al in gang worden gezet – is het zeer van belang om dit bedrag te kunnen reserveren voor energiesteun in 2026.																															
B. Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren	Welke financiële gevolgen heeft het voorstel voor maatschappelijke sectoren (als van toepassing)? Niet van toepassing.																															
4. Nagestreefde doeltreffendheid	Op welke wijze en in welke mate wordt verwacht dat het beleidsinstrumentarium gaat bijdragen aan de beoogde prestaties en effecten?																															

	De projecten via de EBRD spelen in op de noden die worden geïdentificeerd in de geüpdatete Wereldbank <i>Needs Assessment</i>, o.a. door het aanleggen van strategische gasreserves ter compensatie van de verstoring van de aardgasvoorziening als direct gevolg van de oorlog maar ook het ondersteunen van Ukrenergo, de nationale elektriciteitssysteembeheerder van Oekraïne. Ukrenergo en Ukrnafta zijn bestaande klanten van de EBRD. EBRD ondersteunt het bedrijf actief met het verbeteren van de standaarden en de <i>governance</i>. Omdat het een bestaande klant betreft kan de EBRD gebruik maken van bestaande kanalen om hun inzet voort te zetten.
5. Nagestreefde doelmatigheid	Waarom is het voorgestelde instrumentarium een efficiënte manier om de beoogde prestaties en effecten te bereiken? De EBRD zet zich op verschillende manieren in op het gebied van energie in Oekraïne ten aanzien van steun en wederopbouw. Zo heeft de EBRD (onder meer) gezorgd voor het herstel van beschadigde energie infrastructuur, het aankopen van gas en het aanschaffen van tweedehands gasturbines sinds de Russische invasie van Oekraïne. De EBRD heeft een mandaat dat zich richt op de transitie van (oorspronkelijk) door de overheid gedomineerde economieën naar markteconomieën. Met het verstrekken van leningen of door direct te investeren in de private of publieke sector ondersteunt de EBRD landen bij de ontwikkeling van hun private sector en de ontwikkeling van een duurzame economie. Daarbij wordt ingezet op een robuuste private sector en de integratie daarvan in de wereldeconomie. Al voor het uitbreken van de oorlog was de EBRD de grootste institutionele investeerder in Oekraïne met jaarlijkse investeringen van ca. EUR 800-1000 mln. De EBRD kent om die reden goed de betrokken publieke partijen, en staatsbedrijven, maar bovenal ook het private bedrijfsleven (dat zich op energie richt in Oekraïne). Vanwege deze lange staat van dienst in Oekraïne is de EBRD goed gepositioneerd om effectief en doelmatig te opereren in Oekraïne.
6. Evaluatieparagraaf	Hoe wordt het voorstel gemonitord en geëvalueerd? De EBRD is een betrouwbare partner als het gaat om monitoren en evalueren van het besteden van middelen en het uitvoeren van projecten. Met de EBRD is doorlopend contact over de besteding van de middelen en er zijn afspraken gemaakt om vanaf 2025 ieder kwartaal een verslag te ontvangen waarin wordt gerapporteerd over de wijze waarop de Nederlandse middelen door de EBRD zijn ingezet. Op die manier wordt monitoring en evaluatie in de toekomst nog beter.

Steun en wederopbouw via de EBRD, sinds de Russische invasie in Oekraïne:

Wat	Hoeveel	Wanneer
Middelentekort van het EBRD Ukraine Stabilisation and Sustainable Growth Multi-Donor Account (MDA) t.b.v. technische assistentie	EUR 2,5 miljoen	09-2022
Winterization Ukrenergo via het EBRD Crisis Response Special Fund t.b.v. reparatie electriciteitsnetwerk	EUR 72 miljoen	11-2022
Voedselzekerheid (FIN), o.a. bijdrage aan herstel van getroffen tomatenverwerkingsfabriek (USD 6,5 mln), werkkapitaal agro-industrieel bedrijf, (USD 10,5 mln) aankoop granen trucks en trailers (USD 5 mln)	EUR 25 miljoen	01-2023
Bijdrage aan het EBRD Crisis Response Special Fund t.b.v. ondersteuning van de Oekraïense spoorwegen Ukrainian Railways	EUR 40 miljoen	05-2023
Bijdrage aan de EBRD voor gasaankopen Naftogaz in Oekraïne via het EBRD Crisis Response Special Fund	EUR 20 miljoen	10-2023

Bijdrage aan Ukrenerg via het EBRD Crisis Response Special Fund ten behoeve van reparaties aan het energienet	EUR 20 miljoen	06-2024
Bijdrage aan Ukrnafta voor de aanschaf van tweedehands gasturbines via het EBRD Crisis Response Special Fund	EUR 9,5 miljoen	06-2024
Bijdrage aan de EBRD ten behoeve van Oekraïense energiebedrijven via het EBRD Crisis Response Special Fund	EUR 20 miljoen	01-2025
	Totaal NL bijdrages: EUR 189 euro (overgeboekt)	

Kapitaalverhoging EBRD:

In december 2023 keurden de gouverneurs van de EBRD een kapitaalverhoging van EUR 4 miljard goed om de investeringscapaciteit van de bank te vergroten, met name om de investeringen in Oekraïne op peil te houden en projecten in Oekraïne mogelijk te maken met een lager aandeel dan 50% donorfinanciering. Deze verhoging stelt de bank in staat meer risico op haar balans te absorberen en belangrijke bedragen in Oekraïne te blijven investeren, zelfs terwijl het conflict en de economische instabiliteit voortduurt. Deze kapitaalverhoging omvat echter geen investeringssubsidies (of capex-subsidies), en de behoefte aan dergelijke subsidies is aanzienlijk om de economie te herbouwen. Ook zal de bank bepaalde transacties nog steeds moeten *de-risken*, omdat ze anders niet als *bankable* zullen worden beschouwd, ondanks de aanhoudende oorlogssituatie. Voor dergelijke transacties is er behoefte aan door donoren gefinancierde subsidies om delen van het gerelateerde risico te helpen dekken, maar op veel lagere niveaus dan voorheen.